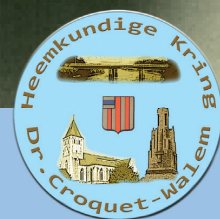

Heemkundige Kring Dr. Croquet - Walem

MAGAZINE 46 - E. Van Genechten

Driemaandelijks uitgave : juli - augustus - september 2017

Colofon

**Dit magazine is een uitgave van
vzw Heemkundige Kring
Dr. Croquet Walem**

**Maatschappelijke zetel:
Kloosterstraat 76
B-2800 Walem**

**www.heemkundewalem.be
info@heemkundewalem.be**

**U kan lid worden door
overschrijving van
10 euro op rekening nr.:
BE23 7512 0773 0691
dan krijgt u de volgende nummers
van ons tijdschrift in uw bus.**

**Redactie en medewerkers
van dit nummer:**

**Hugo Rom
Staf Daems
Frans de Greve
Willy Hendrickx
Walter Marivoet
Richard Hofmans
Nena Vandeweerd
Sabine Van Malderen
Tom Van Buggenhout**

**Foto voorblad:
Eugeen Van Genechten,
burgemeester van Walem
van 1939 tot 1957.**

Onze ereleden

Balzarini Jan-Delwiche J.	Morrens Paul
Bellon Bert-Loiselle Martine	Nauwelaerts Eugene
Bergé Jan	Nuyts Dirk
Boterman M.-Bosschaerts S.	Ooghe Bart-Sommen Liesbet
Caelen Karel	Op de Beeck Eddy
Carpentier Christiane	Peeters Katrien (Apotheek-Walem)
Coeckelbergh Willy	Peeters-Van Laer (Schrijnwerkerij)
Daems Hendrik	Peeters Henri
De Belder Karel	Poot Jaak-Janssens Lea
De Greve Frans	Rahier Rombaut
De Groef Gerard	Ressler Alex
De Laet Pieter	Ressler Willy
De Ridder Hilde	Rom Hugo
De Vos Marie-José	Rijmenams Frans
De Waerhert Paula,	Schroeven Wilhelmina
De Win-Van Reeth	Steensels Danny-Van Malderen Sabine
Dox-Vercammen	Vaes Karel
Duquene S.-Van Buggenhout C.	Van Buggenhout-Huysmans Flor
Gijsemans Jan	Van Buggenhout Tom-Veys Ann
Gilon Els (Haarstudio Ellix)	Van Damme Gerard-Loiselle Monique
Goyvaerts E.	Van de brul Dirk (Bouwwerken),
Groep Gilon BVBA	Van Genechten Gaby
Honsia Clara	Van Lint Jean-Van den Heuvel Inge
Janssens Pieter	Van Malderen Stefaan
Laurens André	Vandamme Ricardo
Dokter Liekens Jo	Vander Kuylen Bart (Dierenarts)
Maes Bob-Van Buggenhout Agnes	Vansant Elza
Mariën Maria	Verbeeck Casimir
Marivoet Chantal	Verbeeck Ludo
Marivoet Martin	Verbiest Eric,
Marivoet Walter-van Berckelaer Liz	Vercammen Fons (AXA Bank)
Merckx Eddy-Tanghe Annabel	Vermeeren Frans
Michiels Frank	Wouters Gerald (Aannemer)

EDITORIAAL

Krater

Rond het fort ligt een wandelpad. Als je met Google Earth deze locatie vanuit de lucht bekijkt, lijkt het een slapende groene slang die het fort en de fortgracht in haar greep houdt. Halsstarrig en ongenaakbaar dwingt deze groene slang de immer rechte N1 om met een bocht langs haar heen te gaan. Het is alsof de slang het dorp beschermd tegen het denderend geweld van het verkeer dat anders recht-op-recht met volle snelheid de dorpskern in zou chargeren. Het fort en de gracht fungeert dus als negentiende eeuwse verkeersremmer. Sinds de heraanleg van de bocht enige jaren geleden mocht menig automobilist die nonchalant met hoge snelheid het dorp trachtte binnen te rijden, de beet van de slang ondervinden, en belandde buiten de baan.

De flora van de wandelweg rond het fort is niets speciaal en bovendien enkel maar het gevolg van het feit dat deze strook een aantal decennia ongemoeid werd gelaten. Vissers vonden steeds de weg naar deze plaats: ongestoord de hengel uitwerpen, starend over het oppervlak van de gracht. De laatste jaren trekt deze plaats ook veel Oost-europeanen, die er niet enkel vissen maar er ook hun tent opslaan en er de nacht of het weekend doorbrengen. Brengt die smalle strook groen van de fortgracht voor hen de herinnering en de heimwee mee naar de uitgestrekte wouden rond Bialystok?

Ergens halverwege kronkelt het pad rond een diepe krater. Jarenlang heb ik gedacht dat de krater ontstaan was door een boom die ontworteld was tijdens een hevige storm. Je komt zo'n bomen nog tegen tijdens de wandeling om het fort: magere exemplaren die bleek leunen tegen hun soortgenoten. Maar deze krater was bij nader inzien wel héél groot en mijn hypothese veronderstelde dus dat er een heel grote en dikke boom had gestaan. Dat lijkt onwaarschijnlijk als je de grootte en de dikte ziet van de bomen die in de omgeving staan.

Een mail van een van onze leden verklaarde de krater echter anders: dit was het overblijfsel van een zware obus inslag in 1914. Ik was niet overtuigd: komaan zeg, dat was honderd jaar geleden, hoe zou mogelijk zijn dat die kraters nog steeds bestonden? Jaren van regen, sneeuw en begroeiing, hadden die merkpunten toch al lang moeten uitwissen. Ik wist wel dat rond Ieper nog meren bestonden op de plaatsen waar ze de mijns slag hadden uitgevochten, maar dat waren explosieven van een ander kaliber... Echter, toen ik het gebied rond de fortgracht beter bekeek en verder begon te kijken dan wandelweg die er doorheen loopt, viel het me op dat er nog op andere plaatsen ronde putten in het oppervlak waren. Deze zijn niet allemaal te verklaren als plaatsen van ontwortelde bomen. We weten dat er op het fort zelf heel wat herstellingen werden uitgevoerd na de eerste wereldoorlog, het gebied buiten de fortgracht werd waarschijnlijk ongemoeid gelaten, en de restanten van de grote aanval van 1914 konden zo blijven liggen in het landschap. Anderen beweren dat die putten wel degelijk uitgegraven zijn in 1940... iets om verder te onderzoeken

In dit tijdschrift komen een aantal kanjers aan bod: Eugeen Van Genechten, Frans Van der Auweraer en John Mc Crae, de auteur van het gedicht 'In Flanders Fields'. We lezen verder over recht en gerechtigheid in de costuimen van Walem en grootmoeder weet voor elke kwaal wel raad. Frans De Greve mijmert verder en de half-slaap van de vroege ochtend voert hem terug naar zijn Walem van zeventig jaar geleden. Veel leesplezier !

Eugeen Van Genechten

1947 -70 jaar geleden in onze dagblad : De Noorse antropoloog Thor Eyerdahl, vertrekt vanuit Peru op een nageemaakt Inca-vlot naar Tahiti. In plaats daarvan zal hij na 101 dagen stranden op Mortuaria. In Amsterdam verschijnt Het Achterhuis, dagboek van het joodse meisje Anne Frank. In Nederland neemt prinses Juliana als regent de plaats in van koningin Wilhelmina.

In België: verschijning van de eerste Lucky Luke door de Belgische tekenaar Morris en krijgen we de warmste zomer van de eeuw. Februari 1946 werden er gemeenteraadsverkiezingen gehouden en in Walem werd de burgemeester in 1947 plechtig ingehuldigd. In dit artikel nemen we u uitgebreid mee in de eerbetuigingen die aan Burgemeester Eugeen Van Genechten werden betoond die al burgemeester was sinds 1939 in onze gemeente. **Wij brengen u de originele tekst zoals hij toen verschenen is in de krant.** De foto's komen uit ons archief.

Burgemeester E. Van Genechten , in gezelschap van pastoor Goetstouwers, Frans Morrens en Theo Vinckx in een open wagen tijdens de historische stoet.

Maandag 7 april

INHALING VAN DEN BURGEMEESTER TE WALEM

Vandaag 2n Paaschdag, huldigd de gemeente Walem haar nieuwen Burgemeester Notaris Van Genechten, in. Te 10 u. wordt een plechtige H. Mis opgedragen in de parochiale kerk. Te 11 u worden twee nieuwe straten ingehuldigd Daarna groote duivenprijskamp uit Quièvrin, het kampioenschap van Walem met schaal van den Burgemeester. 's Namiddags groote historische stoet te Battenbroek. Te 14,30 u. vertrek van de stoet aan Walembrug.

Na den stoet ontvangst ten stadhuize en overhandiging der sleutels. Wij geven hier de volgorde van den stoet zooals deze ons meegedeeld werd.

Groep 1

1. Herauten en banderol: de burgemeester van Walem
2. Fanfaren
3. Maagd van Walem (te paard) en gevolg

Groep 2

1. Banderol: Wouter en Gillis Bertout 1203
2. Maagdekens bloemen strooiend
3. Ridder Wouter Berthout en zijn gemalin Sofia Van Loon
4. Ridder Gillis Berthout en zijn gemalin Catherina van Belle
5. Gevolg van schildknapen
6. Banderol: de eerste drossaard Walterus van Kayenbeke 1203
7. Drossaard Walterus (te paard)
8. Gevolg van 7 schepenen en dames.

Groep 3

burgemeester 1939-1957

1. Banderol: Drossaard Quinten Clarensone 1411-1421
2. De Gilde van S. Sebastiaan
3. Clarensone(te paard) en familie

Groep 4

1. Banderol: Drossaard Jordaen Van Gorp 1601-1641
2. Reuzen met rondedans van kinderen
3. Van Gorp (te paard) en familie

Groep 5

1. Banderol: Maire Carpentier 1800-1818
2. Wagen Boerenkrijg (met vlegels en gaffels)
3. Lotelingen en soldaten onder Marianne
4. Maire Carpentier (te paard) en familie

Groep 6

1. Banderol: Burgemeester Stobbaerts 1830-1872
2. Strijders van Walebrug in 1830
3. Marketentsters
4. Petrus Stobbaerts(te paard) en familie

Groep 7

1. Banderol: Burgemeesters sedert 1872
2. Schild: Victor Delvaux 872-74 ;J.P. Thibaut 1874-1884; Baron Coppens1884- 1884; C. Ruymaekers 1896 – 1900; Baron Coppens d'Eeckebrugge 1900-1940

Groep 8

1. Banderol: Mofrida 1940-1944
2. Controleurs Gestapo's, enz. smokkel, kolenziften
3. Banderol: 4 september 1944; Emiel Engels Bevridding
4. Fanfaren
5. Maagdekens met laurieren
6. Banderol: Heil Burgemeester Van Genechten
7. Officieel: Rijtuig met Burgemeester, Gemeenteraad en feestcomité.

Dinsdag 8 april

DE GEMEENTE HULDIGT HAAR BURGEMEESTER

Buitengewone hulde en prachtige Historische Stoet

Op 2en Paaschdag heeft de gemeente Walem een prachtige hulde gebracht aan haren geliefden burgemeester, dhr, Eug, Van Genechten. Niettegenstaande het Hoogfeest van Paschen ons dit jaar een extra-buitengewoon regenweertje bezorgde en de Walemnaren reeds vreesden dat het weder een geweldigen handicap zou vormen voor de feestelijkheden, mochten de bewoners der gemeente Walem zich verheugen dat de dag alleen veel regen bracht.

Van in de vroege morgen wapperden vaandels aan de huizen; ten alle kanten waren opschriften aangebracht aan de gevels; overal zag men lachende en opwekkende gezichten. De Walemnaren hadden de gelegenheid hun Burgemeester te viëren en dit hebben ze dan ook op een uitzonderlijke manier verwezenlijkt,

Drossaerd Jordaen Van Gorp.

PLECHTIGE HOOGMIS

Te 10 uur had een Plechtige Hoogmis plaats in de dorpskerk, gecelebreerd door den E. H. Pastoor A. Goetstauwers. Deze H. Mis werd opgedragen tot zieleheil van Dandoid Marcel, gesneuveld lid van den weerstand tijdens de Septemberdagen van 1944.

INHULDIGING VAN 2 NIEUWE STRATEN

Na de Hoogmis huldigde de Burgemeester, dhr, Van Genechten, wee neiuwe straten in de eerste krijgt de naam van Engelsstraat, naar de naam van den weerstander "Engels", oudstrijder 1914-1918 en 1940-1945, door wiens toedoen de reeds ondermijnde Walebrug gered werd en de opmarsch der Engelsche bevrijdingstroepen naar Antwerpen niet werd gestuit.

De tweede straat ontving de naam Baron Coppens d' Eeckenbruggelaan, naar de 2 oudburgemeesters welke samen 50 jaar het gemeentebestuur van Walem in handen hadden. Ter dezer gelegenheid

huldigde burgemeester Van Genechten den weerstand Engels, die zich onbaatzuchtig ten dienste had gesteld van het Vaderland.

Kolonel Alliard, Nat. Commandant van de O.M.B.R., stelde dhr Engels als voorbeeld aan de jeugd.

Deze hulde zal een blijvende impressie behouden in de annalen der historie van Walem, huldiging welk gelukkig samenvalt met de feesten van tweeden Paaschdag 1947.

DE PRACHTIGE GESCHIEDKUNDIGE STOET

Ongetwijfeld zal deze stoet gegrift blijven in het geheugen van allen die Maandag 7 April te Walem geweest zijn. Rond de 2 uur in den namiddag, zag men uit alle straten groepen aankomen, welke zich begaven naar de Walembrug, waar de stoet gevormd werd.

Gillis Berthout en zijn gemalin Catharina Van Belle

Te half drie zette de praalstoet zich in beweging langs de Koning Albertstraat. Dhr. Burgemeester van Genechten werd aan zijn huis afgehaald met 'n open koets, waarin eveneens plaats namen: E. H. Pastoor Goetstauwers, dhr. Morrens Frans en Vinckx Theofiel, eerste en tweede schepen. In de volgende koets bemerkten we: Dr. Coen, dhr. Cauwenberg Frans, gemeentesecretaris, dhr. Hellings Pierre, voorzitter van den Bond voor Sport en Feestelijkheden, en dhr. Verbeeck Casimir, secretaris van het Comité der feestelijkheden.

DE BETEKENIS VAN DE STOET

Op initiatief van het feestcomité was deze praaltocht ingericht om een beeld te geven van de gezagdragers, – eertijds drossaerten en heden burgemeesters – welke in de loop der eeuwen vanaf 1203 toen de kerk van Walem gebouwd werd door de hoge ridders Wouters en Gilles Berthout, tot in 1947, het bestuur in handen gehad hebben van de gemeente Walem.

In totaal waren er 8 groepen welke ons verplaatsten in de XIIIe eeuw. Vooraf gingen de fanfare

“St. Cecilia”, gevolgd door de Maagd van Walem, gezeten op een paard.

Zoo kregen we met de eersten groep Ridder Wouter en Gilles Berthout te zien met hun gevolg.

De tweede groep gaf ons de regeering te zien van Drossaert Quinten Clarensone en achtereenvolgens Drossaert Jordaen van Gorp; de Reuzen van Duffel, de Fransche revolutie met den “Maire Carpentier”; de wagens met voorstelling van den Boerenkrijg; “Marianne” met Itelingen opgeëist door Fransche gendarmen; verder de burgemeester Stobbaerts met zijn opvolgers tot 1939.

Ook de nefaste oorlogsjaren van 1940-44 maakte deel uit van dezen stoet, doch naast de onheilspellende momenten van de vlucht, daagt ook 4 september 1944, met Emiel Engels die de Walembrug redde.

Als slot van de achtste groep kregen we den prachtige geslaagden Vredewagen met een rei triomfeerende engelen. Deze prachtige stoet met zijn mooi-blinkende uniformen en kleederdrachten uit vervlogen eeuwen en tijden, werd afgesloten met twee open rijtuigen, waarin de burgemeester, omringd door kerkelijke en gemeenteoverheid had plaats genomen.

DE PLECHTIGE ONTVANGST OP HET GEMEENTEHUIS

Nadat de stoet zijn ronde had gedaan door gansch het dorp, vatte de burgemeester post op het balkon van het gemeentehuis, waar hij gansch de voorbijtrekkende stoet in ogenschouw nam. De reuzen hielden onder 't spelen der fanfare een rondedans voor het gemeentehuis.

Na afloop van de stoet trok de gemeenteverheid zich terug in de raadkamer.

Aan de eeretafel hadden plaats genomen, dhr Baron Coppens d' Eeckenbrugge, Hellings en Morrens; Vinck en Cauwenberg, en de gemeenteraadsleden. Onder de genoodigden bemerkten wij o.m. Mevr. Van Genechten, Cyriel Neefs, volksvertegenwoordiger, Van Hamme, burgemeester van Duffel, J. Smets, voorzitter der C.V.P. Mechelen en dhr. Clottens.

Door de “Maagd van Vlaanderen” werd dhr. Van Genechten hartelijk verwelkomd als burgemeester. Op een fluweelen kussen overhandigde zij hem den sleutel van het Gemeentehuis.

Vervolgens werden verschillende redevoeringen uitgesproken.

Dhr. Dokter Coen dankte vooreerst dhr. Van Hamme burgemeester van Duffel, door wiens toedoen de Duffelsche reuzen door hun aanwezigheid den stoet versierden. Vervolgens wenschte hij dhr. Burgemeester Van Genechten van harte geluk.

Onder de zware bezettingsjaren, zoo verklaarde spreker, is dhr. Burgemeester op zijn post gebleven. De bevolking wil haar dankbaarheid toonen voor hetgeen haar burgervader gedurende die jaren heeft gedaan tot heil der gemeente.

Tevens dankte hij Mevr. Van Genechten, omdat zij, als echtgenoot haar man heeft bijgestaan tijdens de moeilijke jaren. Na de toespraak werden den burgemeester bloementuilen overhandigd, aangeboden door het feestcomité en den Bond van Sport en Feestelijkheden.

De burgemeester tijdens de inhuldiging van de volkswoningen in de Lange Zandstraat in 1953

DE EERSTE SCHEPEN MORRENS AAN HET WOORD

Het enthousiasme langs de straten was een blijk van sympathie van het volk tot den burgemeester Van Genechten, zoo begon dhr. Morrens zijn spreekbeurt. Als tolk van het schepencollege en den gemeenteraad bracht hij verder een hulde aan den burgemeester en zijn vrouw.

Tevens beloofde hij de samenwerking van gansch het schepencollege en den gansen gemeenteraad zonder onderscheid van groep en partij. Deze belofte is het mooiste geschenk dat aangeboden kan worden. De volgende spreken, E.H. Goetstouwers, pastoor, hing een beeld op van de eeuwen geschiedenis, welke de gemeente Walem sieren. Vanaf de XIIIe eeuw heeft Walem regeerders en burgemeesters gekend die ontzaglijk veel hebben gedaan.

Voor zijn goed beleid, zoo gaat spreker verder, heeft Walem den huidige burgemeester opgenomen in de rij der groote burgemeesters, waarop de gemeente bogen kan. De E. H. Pastoor sloot zijn rede met den wensch en de bede dat dhr. Burgemeester Van Genechten de gemeente Walem naar welvaart en voorspoed voeren mag.

Brachten vervolgens nog een hulde: de voorzitter der fanfare "Concordia", dhr. Smets Maurice, hoofdonderwijzer, hr. Van Hamme, burgemeester van Duffel; en dhr. Smets, voorzitter der C.V.P. Mechelen.

In 1951 ontving hij pastoor Frans Verbeeck na zijn eremis te Walem.

Na deze openbare hulde van de vertegenwoordigers der maatschappijen en vereenigingen, namens de openbare instanties hield dr. BURGE-MEESTER EUG. VANGENECHTEN een korte toespraak tot de genoodigden. Hij dankte allen die samengewerkt hadden aan de huldebetuigingen en de feestelijkheden die hem op dezen feestelijken en onvergetelijken dag waren gebracht.

Hij drukte vooral op het feit dat hij zijn voorgangers zou waardig blijven en zijn beste krachten zou wijden aan het heil van de Walemsche bevolkingen aan de gemeente. Daarna werd de eerewijn gedronken.

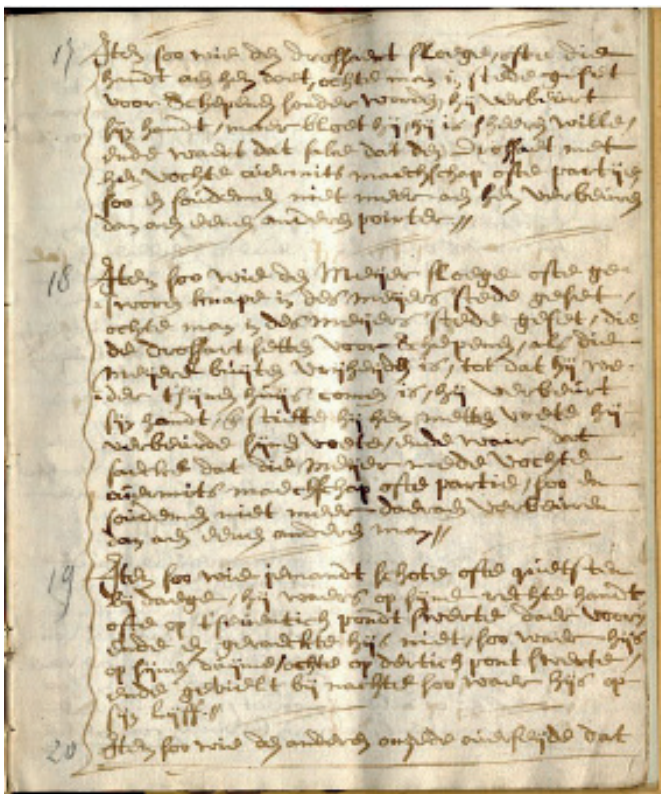
De costuimen van

Het oorspronkelijke document is gemaakt in 1602 op perkament, wij geven u hier de inhoud uit een copy (met de hand overgeschreven in 1606) gemaakt door notaris A. Van Tongelen.

Dankzij onze specialist in de paleografie - Willy - die de in het Middelnederlands geschreven tekst omzette naar een leesbaar Word document, en die vervolgens onder handen is genomen door Nena Vandeweerd, kunnen we jullie de tekst nu aanbieden in verstaanbaar hedendaags Nederlands.

Waarvoor aan beide specialisten onze hartelijke dank!

Wij zullen de tekst van het volledige document aanbieden in enkele opeenvolgende nummers van ons Magazine, aangezien het een lijvig document is van 30 pagina's.

5. Vervolgens, wanneer een poorter¹ een overtreding begaat, zijn wij, ongeacht de aard van de misdaad, hem de mogelijkheid verschuldigd om de waarheid te bekennen en volgens de gangbare rechtspraak gevonnisd te worden. Maar als de overtreding zo groot en donker was en de schepenen geen overeenstemming in de bestraffing vinden, mogen wij of onze drossaats² met hen overleggen tot op drie nachten na de overtreding en dan moeten we over een bestraffing overeen komen. Maar als het om een overtreding gaat waar het slachtoffer open wonden aan overhoudt of een vrouw of kind was, kan het vonnis niet neergelegd worden en breidt de tijd die

de schepenen hadden om de overtreding te bereddelingen – naar het geldende recht in de Vrijheid – uit.

6. Vervolgens, wanneer poorters van Walem overtredingen begaan, mogen ze niet door ons of onze naasten verwond worden of mogen wij en onze naasten niet de opdracht geven hem te verwonden.

7. Vervolgens, wanneer Poorters van Walem overtredingen begaan, mogen ze niet door ons of onze naasten buiten de Vrijheid worden gevoerd, maar moeten we hen een vonnis laten ondergaan volgens het recht van de Vrijheid. Vervolgens, poorters van Walem mogen slechts andere poorters van Walem voor het gerecht dagen in geval van misdaden tegenover hen, zoals het steeds geregeld is geweest. En als wij die dingen moeten regelen, ook voor het land dat buiten de Vrijheid ligt, zullen we dit doen volgens het poorterschap en al de rechten van de Vrijheid van Walem, zoals we dat in het land van Grimbergen doen.

8. Vervolgens, dat alle onroerende goederen binnen de Vrijheid gekocht en verkocht mogen worden zonder het Kerkgebod en zonder recht van naasting³. De verkoper moet de koper dus eigendomsrechten garanderen.

9. Vervolgens, niemand mag onroerend goed van een poorter bezetten, zelfs al is hij verbannen. Roerend goed mag men houden tot aan de dood, indien ze er niets mee ondernemen tegen ons of onze naasten.

10. Vervolgens, wie moord, brand sticht, doodslag begaat of iemand afperst binnen de Vrijheid van Walem, verliest zijn leven.

1=Poorter = burger/inwoner van Mechelen. Zij genoten van de stadsrechten/privileges

2= hofbeambte

3= In de feodale periode kon een familielid van een leenheer binnen hetzelfde jaar de verkoop van een grondgebied opheffen door hetzelfde bedrag te bieden. Door dit 'naastingsrecht' had een koper een jaar lang dus geen zekerheid van zijn eigendom. Een alternatief voor hem was dan het 'kerkgebod', waarbij de leenheer of zijn vertegenwoordigers drie zondagen tijdens de mis de verkoop bekend maakten. Wanneer er na de derde zondag geen tegenspraak was gekomen, kon niemand nog aanspraak maken op het grondgebied en was de koper zeker van zijn eigendom. Hij betaalde wel voor dit kerkgebod.. Bron: 'Kerkgeboden', Wikipedia. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Kerkgeboden>

Waelhem anno 1602 (2)

Costuimen of Gewoonterecht is recht dat gebaseerd is op gewoonten.

Een belangrijk kenmerk van gewoonterecht is dat het van generatie op generatie mondeling wordt doorgegeven. Daarom wordt gewoonterecht ook wel ongeschreven recht en costumier recht genoemd. Synoniemen die stammen uit het Middelnederlands zijn costume of costuijme en usantie. Aangezien gewoonterecht ontstaat vanuit de samenleving is het de tegenhanger van wettenrecht, dat door de wetgever aan de samenleving wordt opgelegd. Het gewoonterecht is eeuwenlang de dominante rechtsbron geweest in West-Europa, maar is vrijwel geheel verdrongen door het wettenrecht. (Wikipedia)

11. Vervolgens, wie vrede verbrak, verliest zijn leven en de vrede zal zes weken langer duren vanaf de volgende dag.

12. Vervolgens, als iemand een vrouw of jonkvrouw verkracht, zal zijn hals worden afgeslagen met een plank.

13. Item, als iemand een ongetrouwde vrouw of jonkvrouw schaakt en ze door te roepen of klagen liet merken dat dit tegen haar wil was, zelfs nadat de vrouw of jonkvrouw terug binnen de Vrijheid kwam nadat ze eruit is gevoerd en zei dat ze geen toestemming had gegeven en om hulp riep, kan de Vrijheid terug het recht op rechtspraak krijgen wanneer ze de heer 20 Zwarte Ponden geven.⁴

14. Vervolgens, als een man of een vrouw hielp een vrouw of jonkvrouw onder dwang mee te nemen/ te schaken of dit mee plande, verliest hij (of zij) zijn leven als men de waarheid binnen het recht van de Vrijheid ontdekt.

15. Vervolgens, wie een minderjarig kind laat lijden, zelfs met de goedkeuring van de vader, moeder of de 'magen', verliest zijn leven.⁵

16. Vervolgens, wie de drossaart slaagt of iets aandoet, mag direct berrecht worden zonder eerst voor de schepenen te komen en bekoopt dit met zijn hand. Maar indien de dader bloedt of indien de drossaart met manschappen of een partij tegen hem vocht, zal de dader berecht worden zoals andere poorters in de Vrijheid berecht worden.

17. Vervolgens, wie de meier⁶ sloeg of de gezworen dienaars van de meier of andere mannen gevangen nam, zal, indien de meier buiten de Vrijheid is, door de drossaart voor de schepenen worden gebracht tot hij terugkeert. De dader zal zijn hand verliezen en als hij de meier met zijn voet raakte, zal hij zijn voet verliezen. Maar als de meier met hem vocht en zijn

mannenschappen of partij erbij betrokken, zal de dader niet anders berecht worden dan indien hij iemand anders zou hebben geslagen.

18. Vervolgens, wie overdag iemand neerschiet of kwetst, verliest zijn rechterhand of betaalt 70 Zwarte Ponden. Indien hij niet geraakt heeft, verliest hij zijn duim of betaalt 30 Zwarte Ponden. Indien dit in de nacht gebeurt, verliest hij zijn leven.

19. Vervolgens, wie iemand een andere lichamelijke onzedede aandoet, moet dit goedmaken door de waarheid te vertellen, en indien hij de waarheid niet naar voor kan brengen, krijgt hij dezelfde lichamelijke schade als het slachtoffer of betaalt hij 60 Zwarte Ponden.

20. Vervolgens, wie een poortervoreentweekamp uitdaagt binnen de Vrijheid van Walem, verliest zijn leven. De heer zal verder geen poorters tweekamp laten doen, zelfs al wilden ze dit. Maar wanneer het niet poorters, maar vreemde lieden zijn en de landsheer dit goedkeurt binnen zijn heerlijkheid en de vreemde lieden elkaar voor tweekamp hebben uitgedaagd, mag een landsheer dit laten plaatsvinden.

wh & nv

⁴=In de middeleeuwen was er een gevoelig verschil tussen schakingen met of zonder goedkeuring. Geheime (of 'clandistiene') huwelijken kwamen namelijk eveneens voor wanneer het koppel zonder de toestemming van de ouders wilde trouwen. De instemming van beide partijen was immers genoeg om het huwelijk geldig te laten zijn. Als de vrouw echter expliciet tijdens de schaking had laten weten dat ze het niet wilde, kon het huwelijk nog ongeldig worden verklaard.

⁵= 'Magen' waren de nauw verwante vrienden van families.

⁶= Meier = vertegenwoordiger van de heer van de stad. Gelijkaardig aan de huidige burgemeester.

John McCrea

Luitenant-kolonel John Alexander McCrae was een Canadese dichter, arts, auteur, kunstenaar, militair tijdens de Eerste Wereldoorlog en een chirurg tijdens de Slagen om Ieper. McCrae is geboren in Guelph, Ontario. Hij is het meest bekend door het schrijven van het gedicht 'In Flanders Fields'.

John McCrae

*Geboren op 30 november 1872 te Guelph (Ontario)
Overleden op 28 januari 1918 te Boulogne-sur-Mer*

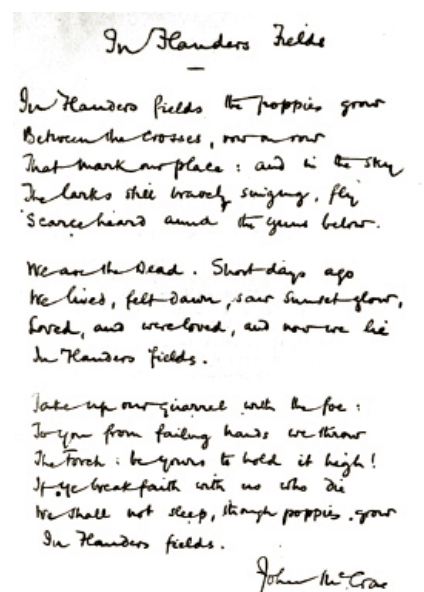
In 1914 kwam hij met een Canadese brigade van artsen als vrijwilliger aan het Vlaamse front.

In Boezinge, vlak bij Ieper, werkte hij in een post voor eerste hulp aan gewonden. Hier, in dit aan de dijk van de Ieperlee uitgegraven en met golfplaten afgedekte hospitaal, schreef hij op 3 mei 1915, in een moment van rust zijn gedicht: 'In Flanders Fields' toen hij de klapprozen rood zag bloeien en de kruisjes op het dodenveld zag groeien, rij na rij.

Op 28 januari 1918, dienstdoende als commandant van het Canadese General Hospital (McGill) bij Boulogne, stierf hij aan een gecompliceerde longontsteking door een virulente meningitis.

Hij werd begraven op de Wimereux Communal Cemetery, op slechts een paar kilometer van de kust van Boulogne. Zijn paard "Bonfire", leidde de begrafenisstoet, volgens militaire traditie zijn meesters laarzen omgekeerd in de stijgbeugels. De grafsteen van McCrae is liggend geplaatst.

*in Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.
We are the dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow
Loved, and were loved, and now we lie
In Flanders fields.
Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders fields.*

Het originele gedicht 'In Flanders Fields'

In Flanders fields

Klaprozen bloeien op Vlaanderens velden,
tussen de kruisen, rij aan rij,
van ons die liggen, zij aan zij.

De zang van koene lerken in de lucht,
schier niet gehoord door het krijgsgerucht.

Wij zijn de Doden. Gisteren nog
zagen wij dageraad en deemstering,
beminden en werden bemind,
en liggen nu in Vlaanderens velden.

Bekamp de vijand met nieuwe moed
en grijp de toorts waarvoor wij streden;

Als je verzaakt aan ons die leden,
dan gun je geen rust aan helden,
waarvoor klaprozen bloeien

op Vlaanderens velden

Veel mensen kennen weliswaar de openingszin, maar ook het vervolg loont de moeite. Het eerste van drie delen schetst het decor op het terrein, vrij realistisch en in een directe stijl. McCrae schrijft in de wij-vorm, en voelt zich dus één met de slachtoffers. Hij kruipt specifiek in de huid van de overledenen, zij die al begraven zijn: "De kruisen die onze plaats aanwijzen."

Emotioneel tweede deel

Na het schetsen van de omgeving en de omstandigheden, gaat McCrae in de tweede paragraaf de emotionele toer op, en kijkt hij, door de ogen van degenen die nu onder de grond liggen, nostalgisch terug op het verleden, toen alles nog peis en vree was. Dit stuk bevestigt dat hij door de ogen kijkt van zij die er niet meer zijn en beklemtoont het solidariteitsgevoel.

Voer voor debat

Over het derde en laatste deel bestaat een beetje discussie. Sommigen interpreteren het als een oproep tot oorlog en zijn teleurgesteld. Ook de vertaling van 'failing hands' is voer voor debat. Sommigen zien het alsof McCrae vindt dat zij die stierven in de oorlog gefaald hebben.

"Wij zullen niet slapen als jullie niet komen helpen."

De woorden moeten in hun context gezien worden. Zoals boven geschetst, gaat het niet om een vredesgedicht, maar veeleer om een oorlogskreet, waarvan het laatste deel als een dramatische noodkreet voor hulp kan worden gezien. Er is zelfs een beetje emotionele chantage in te ontdekken: als jullie geen hulp bieden, zullen wij, gesneuvelden, niet slapen.

Hoe het ook zij, het gedicht legt de focus op de gesneuvelden en op de solidariteit, niet enkel tussen hen, maar ook de solidariteit die wij met hen zouden moeten tonen. In die optiek wordt het gezien als een duidelijke ode aan zij die hun leven gaven voor anderen. Het groeide later uit tot het symbool voor de vele honderdduizenden soldaten die vaak een zinloze dood stierven.

De 'poppies'

"Als een lopend vuurtje"

Terwijl het in Vlaanderen weer in de vergetelheid raakte, was dat niet het geval voor de Angelsaksische wereld, zoals in Groot-Brittannië en ook in Canada, waar McCrae van afkomstig was. De Britten zijn er voor gekend om tradities in ere te houden en de waarden van het verleden te koesteren, zoals bijvoorbeeld ook blijkt uit hun piekfijne

zorgen voor de Commonwealth begraafplaatsen.

In onder meer Engeland was het razendsnel bekend geworden. Dat ging als volgt. "McCrae schreef het gedicht in zijn dispatchingboek, maar stuurde het ook op naar het tijdschrift Punch. Dat was een soort oorlogstijdschrift, dat aan het thuisfront druk werd gelezen door de mensen. Ze wilden immers weten wat er aan het front gebeurde, met hun zonen of familieleden. Ze herkenden zich in het gedicht en het verspreidde zich als een lopend vuurtje. Het werd uitgehangen in scholen, en aangeleerd aan kinderen en zo ging het snel."

"Het had alles om propagandistisch te worden."

Het succes van het gedicht heeft ook te maken met de aangrijpende tegenstellingen, de klapprozen en leeuweriken versus het oorlogsgeweld. "En het droeg ook alles in zich om als een propagandistisch gedicht beschouwd te worden", schrijft Verleyen in zijn boek.

Dat heeft vooral te maken met het doorgeven van de fakkel, en de oproep om te komen helpen. "Het gedicht werd in Groot-Brittannië en het hele Britse Imperium, maar ook de Verenigde Staten, het symbool van offer en (verdere) strijd voor vrede".

Door bommen en ganaten omgewoeld terrein was perfect.

De klapprozen zijn naderhand uitgegroeid tot het tastbare symbool van de menselijke tol van de Eerste Wereldoorlog. Het begon onder meer bij John McCrae, die de klapprozen eind april, begin mei 1915 zag openbloeien. Het werd de aanzet tot een van zijn poëtische stukjes.

Maar waarom bloeiden de 'poppies' zo welig aan het front? De bloem met de fijne rode bloemblaadjes deed het goed op de omgewoelde terreinen aan het Belgische front in West-Vlaanderen. Meer nog, het is een zogenoemde pioniersplant, die als eerste weer verschijnt op grond waar alles verwoest en omgewoeld werd.

Door de stellingenoorlog werd een heel gebied aan het front helemaal kaal geschoten en bleef er niets anders over dan zand, modder en omgewoeld terrein door de vele kraters die telkens weer werden gemaakt door nieuwe bombardementen. Maar de klapprozen, zij bloeiden.

De klapproos laat zich niet dwingen.

Toch laat de natuur zich niet dwingen. Begin april 2014 werd in Vlaanderen 48 hectare ingezaaid met klapprooszaad, om bloeiende klapproosvelden te hebben aan de vooravond van de 100-jarige herdenking. Op sommige plaatsen lukte het, maar op andere werd het een mislukking. De 'poppies' deden het daar dus minder goed in vredestijd dan in oorlogstijd zelf, op een verwoest gebied.

De begrafenisstoet van John McCrae te Wimereux.

François Van der Auweraer

François (Swa) Van der Auweraer werd op 9 maart 1909 geboren in Muizen. Later verhuisde hij naar Duffel ('de klopper van Duffel') en vervolgens naar Walem, waar hij beter bekend was als 'den Bokser'.

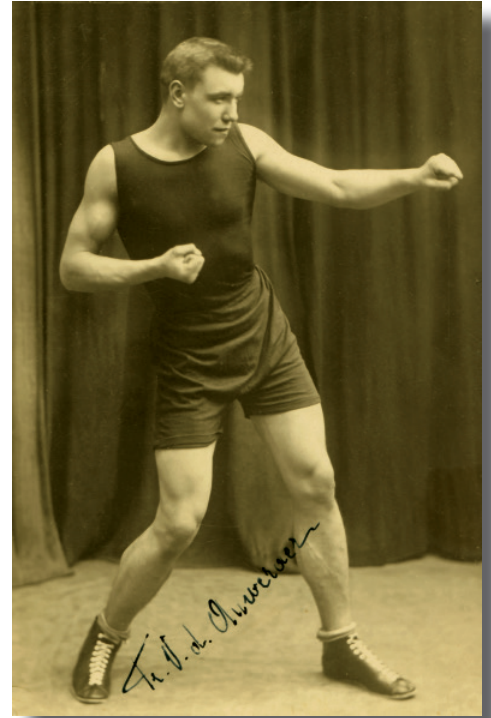
Hij stond voor de eerste maal in de ring als amateurbokser in zaal Saint Martin in Antwerpen op 21 september 1928. Datzelfde jaar werd hij op 10 november tweede in het Belgisch kampioenschap der nieuwelingen te Brussel in de klasse der zwaargewichten (boven 79,387 kg.).

Op 2 april 1929 werd hij voor de eerste maal kampioen van België bij de liefhebbers, een prestatie die hij nog drie maal zou herhalen. Hij werd eveneens vijfmaal kampioen van de provincie Antwerpen, en zelfs eenmaal Europees kampioen!

Met zijn schoonbroer Jerome Van Reybroek als verzorger kwam hij 72 maal in de ring. Hij behaalde 60 overwinningen, waarvan 10 met knock-out. Bij 8 matches kwam zijn tegenstrever (uit schrik?) niet opdagen. François Van der Auweraer werd zelf nooit met een knock-out uitgeschakeld.

Hij bokste niet alleen in België, maar ook in Nederland, Duitsland (Aken en Berlijn) en Spanje (Barcelona). Een neusbleesure werd op 4 februari 1930 succesvol met een operatie verholpen.

In januari 1931 was hij een van de vier beste Belgische amateurboksers die naar de Verenigde Staten trokken. Zij werden uitgenodigd

'den Bokser' tijdens zijn tournee in de Verenigde Staten.

om te boksen op internationale toernooien tegen Amerikaanse, Ierse en Noorse ploegen in Boston en New-York. De 'Amateur Athletic Association of the United States' betaalde de reiskosten (50.000 Belgische frank!). Vanuit Antwerpen reisden de deelnemers naar Boulogne en scheepten in eerste klasse in voor hun tocht via Ierland naar New-York. Gedurende 8 weken namen ze met succes deel aan wedstrijden in Madison Square Garden in New-York en Boston Garden, zalen met 20.000 zitplaatsen. Op 12 februari keerde de delegatie terug naar Antwerpen vanuit New-York via Cherbourg en Parijs.

Bij de Belgische kampioenschappen op 4 april 1931 kreeg Van der Auweraer van zijn tegenstander een venijnige 'nekslag'. Hij moest opgeven en verloor hierbij zijn kampioentitel. Mogelijk had dit incident invloed op zijn carrière.

Op 8 augustus 1931 trad hij in het huwelijk met Martha Provinciael. De laatste kamp tijdens een meeting in Duffel die in zijn dagboek vermeld staat dateerde van 15 december 1931. Waarom zijn loopbaan maar een drietal jaren heeft geduurd blijft ons onbekend, maar op die korte periode had hij als amateurbokser Walem op de sportieve kaart gezet.

Hij was tot zijn pensionering werkzaam bij de Antwerpse Waterwerken. Hij overleed in Walem op 14 oktober 1967.

Een kookboekje uit

In de droeve omstandigheden waarin ons land zich bevindt, is het vraagstuk der voeding wel een der belangrijkste welke een te overwegen en te bespreken valt, want nu is het voor iedere mensch hoofdzaak zich zoo verstandig en profijtig mogelijk te voeden. Het zal eenieder aangenaam en tezelfdetijd zeer nuttig zijn, eenige praktische, eenvoudige recepten te vernemen, over het bereiden van soepen, groenten, opleggen van groenten en fruit, het benuttigen van Amerikaanse produkten, enz. Nochtans we hopen allen, dat ons betere tijden te wachten staan, ik zal dus alleenlijk spreken over recepten toepasselijk in de huidige omstandigheden, maar ook over de spaarzame keuken in het algemeen.

OORLOGSWAFELS OP BASIS VAN AARDAPPELEN

Een zware troost in donkere dagen.

Laat 1 kg. Aardappelen malsch koken op gewone manier.
Giet ze af en steek ze door een fijne teems.
Voeg hierbij: 150 gr. Suiker en 1 pakje vanielsuiker.
2 lepels fijn olie of gesmolten vet en 1 ei.

Roer alles ondereen. Voegt er dan 4 tot 5 soeplepels bloem, meel pof maisbloem bij.

Maak er langwerpige bollen van, wentelt ze lichtjes in de bloem en bakt in 't wafelijzer.

OORLOGSBOTER

Op ½ kilo boter neemt men ½ l. melk. Doet de boter in eene kom. Kookt de melk, laat ze afkoelen tot ze nog warm genoeg weze om de boter te doen smelten.

Giet ze dan over de boter, roert goed ondereen met een eierklopper of eenvoudig met 2 vorketten welke men over elkander kruist.

Wanneer men de voorzorg heeft, de melk niet te warm over de boter te gieten, dan stijft het mengsel op na 5 minuten, doch men blijft roeren tot men geen druppel melk meer ontwaart.

Men zet in eene koele plaats om op te stijven.

Nb. Op die manier bekomt men fijne crème boter, soms wat bleek van kleur, doch zulks kan men verhelpen met eenige druppels boterkleursel in de melk te doen het welk bij alle drogisten te verkrijgen is.

BAKKEN VAN BROOD MET AARDAPPELEN

Op 1 kilo meel neemt men ¼ kilo aardappelen en 25 gr. Gist. Men strooit een weinig zout onder het meel, voegt er dan gist bij, waaronder men wat suiker mengt, en welke men breekt met een beetje lauw water.

Vervolgens beslaagt men het meel met de aardappelen (aardappelen gekookt op gewoon manier en door-gestoken zonder afgieten).

Men doorweekt heel lichtjes, en laat den deeg 10 to 15 minuten rusten.

Strooit een weinig meel op tafel, kneedt den deeg pen in een langwerpigen lap, vouwt hem in drie, kneedt opnieuw open en vouwt nogmaals in drie; herhaalt die bewerking verschillende keeren.

Geeft hem dan den ronden vorm, doet in de broodpan, laat vullen en plaatst 1 u tot 5/4 u. in de oven.

de Eerste Wereldoorlog

Ingrediënten 4 3 l water 4 1,5 tas (400 g) gedroogde erwten 4 3 ajuinen 4 1 prei 4 1 selder 4 3 aardappelen 4 50 g boter 4 peper en zout 4 eventueel bouillonblokjes

ERWTENSOEP

Droge erwten daags te voren spoelen, in regenwater te week zetten, 1 liter voor 1/2 tas erwten. 4 In dit weekwater gaar koken, in afzonderlijke kookpan; voor ongepelde erwten driemaal een weinig koud water toevoegen om de pel weker te maken.

Goed afdekken en dan zachtjes laten koken. Zout bijvoegen als de erwten bijna gaar zijn. Stoof de ajuin. Voeg er de soepgroenten aan toe, laat even stoven, voeg kokend water bij en kruiden. Maak de soep fijn, samen met de gaar gekookte erwten.

Droge erwten en bonen werden vanuit Amerika aangevoerd. De gedroogde vruchten dient men eerst een nacht in regenwater te laten weken voor men ze kan gebruiken. Regenwater zorgt ervoor dat het velletje rond de erwt/boon zachter wordt.

Om dezelfde reden voegt men ook pas het zout toe op het einde van de bereiding. Vandaag maakt men meestal erwtensoep klaar met spliterwten. Bij spliterwten is dit omhulsel reeds machinaal verwijderd.

KARNEMELK PAPS AUS

Ingrediënten (voor 4 personen): ongeveer 500 ml karnemelk ongeveer 4 schellen gezouten spek enkele sjalotten bloem peper zout.

Bereidingswijze:
Karnemelk koken en binden met wat bloem. Schellen gezouten spek bruin bakken en daarna uit de pan nemen. In het bakvet veel grof gesneden sjalot lichtbruin bakken.

De gebonden karnemelk bij de sjalot voegen. Goed omroeren en kruiden met peper en zout. Dit alles opdienen met gekookte bloemige aardappelen.

Mijmeringen over het na-

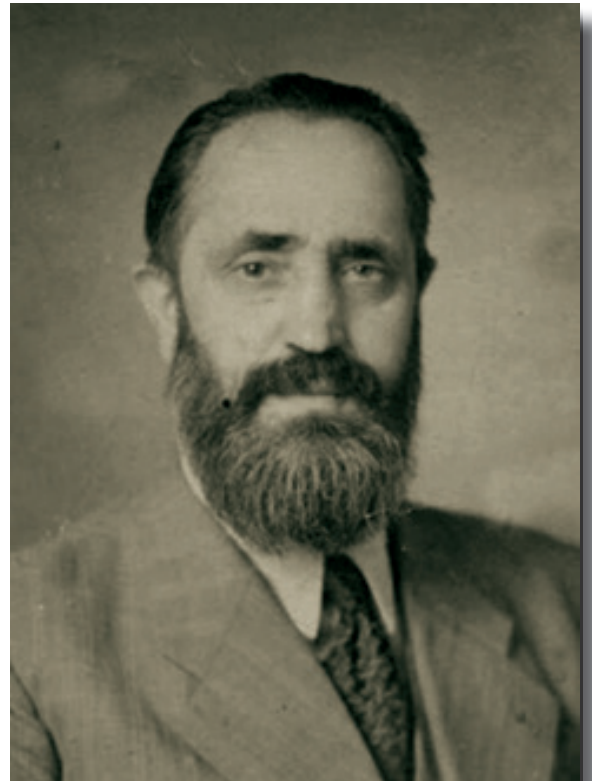
's Nachts, tegen de morgen aan, vatten wij, 70- plussers moeilijk de slaap eens we wakker zijn. Mijmeren over alles en nog wat is dan een optie...Is het weemoed of gewoon het verouderen maar jeugdherinneringen dagen dan vaak op. Vandaar het ontstaan van dit artikel. het vervolg...

De notabelen van het dorp vormden een triumviraat, dus 3 mannen. Immers van de vrouwen was er op dit gebied geen sprake. De pastoor, de notaris, die tevens burgemeester was en 'den dokter'.

De kerk zat toen niet alleen bij begrafenissen vol. 's Zondags waren er 3 kerkdiensten na mekaar en in de namiddag kon je rozenkransjes komen bidden in 'het lof'. Pastoor en onderpastoor stonden borg voor hemel, vagevuur of hel. Ze moesten dus met respect en andere dingen behandeld worden...

De notaris was de man die al de geldelijke en wettelijke zaken regelde. Hij was het sluitstuk voor woning, bezit, gronden en erfenissen. Hij is de enige die zijn status tot heden bewaard heeft!

Tenslotte was er nog den 'dokter'. Walem was gezegend met een zeer speciale man. Hij had een lief grijzend baardje dat hij vastgreep als hij diep nadacht. Hij was uiterst vriendelijk en gaf gemakkelijk ziekteverlof. Regelmatig ging hij zwemmen in de 'Meireputten'. Op een keer werd hij tijdens het zwemmen beschoten door een jager die dacht een of andere otter de put te zien overzwemmen(hij hield denkkelijk het baardje voor een staartje!)

Dokter Coen

Pastoor Goetstouwers

Daar er geen apotheek in het dorp was (deze is er pas samen met mij gekomen in 1966) mocht hij ook als apotheker fungeren. Toen waren bijna alle geneesmiddelen magistraal. Hoestsiroop, gelules, zalven en cachettes werden in massa gemaakt en door hem afgeleverd. Een ziekteverzekering was ook onbestaande, alles diende cash of in natura betaald. Desiroop was steeds dezelfde, getapt uit het grote vat. Ook de gelules en cachettes zullen van samenstelling niet veel verschillend zijn geweest. De overschotten hiervan werden door hem na 2 à 3 dagen, toen hij de zieke terug kwam opzoeken, meegenomen en aan de volgende patient verder verkocht. Toch was deze man een graaggeziene dorpsfiguur. Steeds vriendelijk en bereid u met zijn auto naar de kliniek te vervoeren... tegen betaling natuurlijk. Veel moeite om van de medische evolutie op de hoogte te blijven zat er bij hem niet in. Dit ondervond ik persoonlijk toen ook ik, als doktoraatsstudent geneeskunde, gevraagd werd een handje toe te steken bij een Walems bevolkingsonderzoek (1962). Hij was verwonderd dat er stickjes bestonden om suikerziekte op te sporen! Ook herinner ik me een wonderlijke diagnose van hem. Als leerling van het 1ste studiejaar werden mijn ouders verwittigd dat ik een 'liesbreukje' zou hebben. Straf dat hij in de toekomst kon kijken want 60 jaar later was dat inderdaad het geval!!

oorlogse jeugdgebeuren (2)

Zoals ik al eerder schreef was op straat spelen dé hoofdactiviteit van ieder Walems kind.

Op school werd dit spelen streng in de hand gehouden o.a. door meester Huygelen die de 2 eerste studie jaren onder zijn hoede had . Bij het minste dat we ,in zijn ogen, mispeuterden volgde er wel een of andere lichamelijke straf. Mijn oorlellen waren voor die man denkkelijk fascinerend! Telkens hij me wilde straffen greep hij deze vast en draaide er flink mee... Gevolg was dat de lelletjes na enkele maanden inscheurden en pijnlijk begonnen te etteren... Thuis werden deze kwalijke gevolgen zonder protest gewoon verzorgd want ` de meester zal wel een goede reden gehad hebben om met mijn oren te draaien!!'

De zalf die mijn oortjes moest genezen werd geleverd door de zusters van Rumst. Verder werd genezing afgebeden in het kerkje van de H. Rita te Kontich. Tweemaal per jaar moesten mijn 2 nichtjes en ik samen met onze moeders tevoet er naar toe. Ik had er een grondige hekel aan!! Enkele jaren later werd de H.Rita vervangen door broeder Isidoor in Kortrijk, gelukkig was dat per autobus... Moeder en tante Maria waren het geloof met de paplepel ingegeven, wij kinderen ondergingen alles maar...

Over de straatspelen valt veel te vertellen. Speelgoed thuis beperkte zich tot wat houten bouwblokjes en de jaarlijkse meccano die Sint Niklaas(?) bracht. Maar zodra het wat warmer weer werd werden die onmondige spullen achtergelaten en riep het straatgebeuren onweerstaanbaar.

Samen met Jan De Vos en Jan Siongers vormden we de Walemse '3 Musketers'. Geen fruitboom was voor ons veilig. De kloostertuin kreeg regelmatig bezoek van onze 'bendeleider' Jan D.V. Hij durfde alles. Hij klauterde over de kloostermuur via een dubbele telefoonpaal op de hoek van Muskenstraat en Pastoorijstraat. J.S en ik hielden op straat de wacht en ving peren en appels op die Jan over de muur wierp. Ook de tuin van Mieke van ` de Witjes' moest er regelmatig aan geloven. Rauw of onrijp ,het smaakte ons als nectar en buikpijn of diarree namen we er graag bij.

Meester Huygelen

Voetballen op de zavelberg.

Voetballen was natuurlijk onze belangrijkste activiteit. Tijdens de dag trokken we hiervoor naar de 'Zavelberg'. (nu Besterveld en Rozendaalweg). De enige lederen bal bezitter was Henri(ke) Frans.

We verdeelden ons in 2 ploegjes, maakten 2 denkbeeldige doelen met onze jassen of enkele stokken en voetbalden tot onze tong op de hielen hing.

Was Henri er niet met zijn bal dan speelden we 'oorlog' in de zavelputten: indianen tegen kolonisten. Dekfels van afgedankte kookpotten dienden als schilden; deze waren er genoeg te vinden want deze putten waren toen ook het afvalstort van Walem, gelukkig was toen plastic onbestaande... 's Avonds voetbalden we verder op straat. De poort van de meisjesschool diende dan voor doel en de lederen bal werd vervangen door een rubberen.

Opmerkelijk was ook dat de volgorde van de spelen ieder jaar dezelfde was. Er was een tijd om te knikkeren, een periode om de repen(oude fietswielen) over de kasseien te doen rammelen ,een tijd om met de 'klak-kebuis ketten' te schieten'(onrijpe en sappig groene elsenvruchten die flinke vlekken op de gevels achterlieten), een tijd om te bikkelen, een tijd om de tol uit de schuif te halen, enz... Alles ieder jaar in dezelfde volgorde, gans spontaan...Speelden we dan alleen in onze straat? Zeker niet. Met ons groepje trokken we ook Battenbroek in. We sprongen over de grachten (soms achternagezeten door een koe of stier) en gingen (leren) zwemmen in de 'Meireput' of in de 'Bernebrugbeek'(einde Beukendreef).

Op een dag was het weer zover; mijn vrienden waren allen met succes over een gracht gesprongen, nu mijn beurt . Aan de kant van de gracht waren 20cm diepe putten van de koeien die diep in de drassige grond waren gezakt. Met mijn voet bleef ik in een kuil (een echte VALkuil) steken en plofte op mijn buik het water in. Kloddernat!! Moeder heeft dit nooit geweten want mijn vrienden droogden al mijn klederen door er zwaaiend over en weer mee te lopen!

Bij zeer warm weer was er een ware invasie van Walemse jeugd aan de Meireput. We wisten dat het ondiep was tot waar een gracht in de put uitmondde. Toch waagde ik me te ver...Ik voelde me in de diepte zakken; wanhopig probeerde ik nog omhoog te' klefferen', tevergeefs... Ik slikte water en was hulpeloos... Toen voelde ik plots iemand mijn arm vastgrijpen en werd ik hoestend en proestend op de wei gelegd. Mijn nicht Gusta redde mijn leven. Hoe ouder ik word hoe dankbaarder mijn gevoelens voor mijn redster zijn...

Het enige dat ik er aan overhield was een ware fobie vooral voor water 's nachts; deze fobie ,hoewel nu minder,is nog steeds aanwezig.

Alle grachten en grachtjes zowel in Battenbroek als achter Roosendaal zaten toen vol leven: stekelbaarsjes, snoekjes, voorns,zeelt'(lauw'), salamanders ,kikkers, alles was aanwezig. Een bamboestokje,een draad en wat pieren waren genoeg om ons een prachtige namiddag te bezorgen. In de fortbeek, die getijde gevoelig was, vingen we ook snoekjes van +/- 20 à 30 cm. De roofvissen lagen stil en we konden ze strikken door een nylonlus over hun kop te schuiven. Precisiwerk!

Een andere manier van vissen beleefden we onder leiding van de enkele jaren oudere Jan Rooms. We maakte 2 dammen in de fortbeek op een afstand van 20à30 meter. Dan in zwembroek met ons groepje de gracht in en zodanig ploeterend dat slib en slijk de gracht pikzwart verkleurde. Na een tijdje kwamen de vissen boven zwemmen waar ze gewoon met een schepnet beetgenomen werden. Vooral 'de lauw' die ik van Jan meekreeg was, op moeders wijze klaargemaakt, een ware lekkernij!!

Niemand was zo bedreven in mussen vangen als mijn vriend Jan Siongers. Bakker Carpentier laadde iedere morgen de broden in zijn bestelwagen achter de bakkerij. Op de grond lag er steeds een massa kruimels waar tientallen mussen een feest van maakten. We plaatsten een 4-tal mussenklemmen en na een uurtje hadden we meer dan 30 beestjes gevangen. Thuis werden ze in een botersausje gebakken. Dit was om duimen en vingers af te likken! Vergeef ons,beste lezer deze misdaad...

Ondertussen weten jullie ook waarom de Begijnenstraat bij de Walemnaars vooral bekend is als de Muskestraat. Dat er geen mussen meer zijn in Walem is nochtans onze fout niet. De schuld ligt bij ons huidige comfort en moderne woningbouw.

's Zondags was het verzamelen geblazen bij de 'Wolfkes'. Hiervan herinner ik me de zeer lange wandelingen tot in het Vrijbroekpark en terug of oversteken met het sloepje aan het Zennegat ,doorwandelen tot Heindonk en terug. Meestal werd de 'Kleine Hei' of soms 'de Grote Hei'(huidige Beukendreef) bezocht.

Nadat er ettelijke jaren geen jeugdvereniging meer was in Walem zouden we later, onder impuls van Laurent Carpentier, medestichter worden van de Walemse Chiro (omstreeks 1955).

Sorry, even op de horloge kijken... Oh la la.. bijna 9uur!! Hoog tijd om op te staan voor een gepensioneerde...

 fdg

Oversteken met het bootje aan het Zennegat.

Uit grootmoeders tijd

Wij vervolgen hier met enkele recepten van het boek uit grootmoeders tijd. We gaan verder waar we de vorige keer waren gestopt omdat we u zeker niets willen laten missen van deze schatten op zolder.

31.De darmen

Als het krampen zijn, helpt een paar tasjes blauwe maluwbloemen altijd. Ontsteking wordt er ook door geholpen. Tegen luie darmen gebruikt men serpolet.

32.Wormen

Er zijn drie soorten van wormen. De heel kleine of ascarieden. De grote gelijk macaroni, lombrics genaamd en de lintworm of taenia.

Onbetwistbaar is de plant Semen-contra de beste, behalve tegen de lintworm. Wij kunnen u die bezorgen.

Tegen kleine wormkens is ook goed: inspuiten met afkooksel van een paar lookbollen.

Tegen grote wormen is de plant reinvaar of boere-wormkruidbloemen uitstekend.

Tegen de lintworm moet een volledige gebruikswijze gegeven worden, met de planten er voor bestemd. Dit is een 24 uren kuur, die altijd slaagt, als ze goed gevolgd wordt.

33.De blaas

Blaasontsteking, branderig wateren, troebel water, pikant water, enz. Ook bedwateren.

34.Blaasontsteking of Cystite

Dit kan heel pijnlijk zijn en grote verwickelingen te weegbrengen. De planten die spoedig helpen zijn:

Wortel van kaaskenskruid, arenaria en maïsdraden. Dezelfde planten kunnen ook dienen tegen pikant water en branderig water.

35.Troebel water

met vlokken er in, wordt zuiver en helder gemaakt door een thee, regelmatig te drinken van: beren-druifbladeren en berkebladeren.

36.Bedwateren

Bij kinderen onderzoek eerst of het geen wormen zijn, zo niet, geef thee van aigremoine en kolanoot.

Bij oude mensen, die gedurig met beetjes moeten wateren: ook kolanoot met damiana.

37.De nieren

Hiervoor geldt hetzelfde als voor blaasontsteking en troebel water en de resultaten zullen u verbluffen.

38.De prostaat

Dit zijn gezwellen in de bilvrouwen, klieren die moeten genezen worden. De meeste mannen lijden er aan, op middelbare leeftijd. De plant die hier wonderen doet is ericakruid.

39.De geslachtsorganen van vrouw en man

Voor druiper, syphilis, verzakking van de matrice, eierstok of schedeontsteking, is het moeilijk in deze brochure die in allemans handen kan komen, voldoende uitleg te geven.

Wij houden ons ter beschikking, voor elkeen die tot ons komt om volledige uitleg te geven.

Vele huwelijken zijn ongelukkig door gebrek aan wetenschap. Wij kunnen u vast zeggen, dat u een nieuw gelukkig huwelijk wacht, zo u ons met volledige uitleg schrijft.

Kruiden doen hier wonderen en wij hebben honderden bedankingen.

Ook voor witverlies en alle last met de maandston-den is er spoedig redding.

Voor jeuking van de aars, open kloven en veel an-der ongemak, wend u tot ons.

40.Speen

Hier is dikwijls de oorzaak een slechte bloedsom-loop, te dik en branderig bloed en verstopping.

De planten hier zijn: speenkruid, duizendblad, hamamelis, rhamnus.

We herhalen het nog eens, vooral voor dit delicate geval, raadpleeg ons persoonlijk.

41.Verstoptheid

Slechte stoelgang: Hier zijn een hele boel zeer goede planten, al naargelang hoe zwaar verstopt, hoe oud ge zijt, enz. Er is lijnzaad; dit is het lichtste purgeermiddel. Nu verder andere planten, al langs om straffer: ispaghul, ksyllium, franguul, cascaria, sené en de zwaarste is aloës.

Allerlei: Nu door elkander worden hier nog gevallen besproken, die moeilijk om klasseren zijn.

42.Kinderloze huwelijken

Vele mensen zijn diep ongelukkig, omdat ze geen kinderen kunnen krijgen. Merk wel op, dat de arbeid en het eenvoudig leven een kroostrijk gezin brengt. Dit ziet ge dagelijks rondom u.

Hier speelt ook de voeding een rol.

Ziehier de algemene regel om met kinderen gezegend te zijn.

Het koude bad. De geslachtsdelen dagelijks met koud water baden en masseren. Geen dooskens-goed eten. Veel groene groenten, veel meelspijzen. Beweging nemen, arbeid of wandelingen. 't Nachtleven vermijden. Regelmatig rode kina thee of wijn drinken, die u op aanvraag, sterk en krachtig geprepareerd, bij ons kunt bekomen. Ook de zenuwen verzorgen, moed nemen, en trachten opgewekt te leven.

43.Huidziekten in het algemeen

Hier moet u zich goed in het hoofd prenten, dat alle huidziekten bloedziekten zijn. Het helpt maar tijdelijk met zalven in te wrijven, de uitslag komt spoedig op een andere plaats terug. Dus de planten voor het bloed, de lever, de nieren, zijn hier aangewezen, ook voor goede stoelgang.

Of het nu zweren zijn, of zilt, of psoriasis, of erysipela, gelijk wat, genezing is mogelijk, ook voor negenogen, zevenogen.

44.Rheumatiek, sciatica

Elkeen weet wat dat is. Welke pijn en ellende dit teweegbrengt. Deze kwaal is altijd een storing in de nieren en hier zijn dus de nierplanten, en al de gene die goed doen wateren, van groot belang.

Hier zijn de beste voor elkeen, al hadt ge rheumatiek al jaren: kliswortel, esseblad, koningin der

weiden, boldo, saponaria.

Wrijven helpt hier ook maar tijdelijk. U kunt wat beteren met masseren, maar de oorzaak der ziekte is urisch zuur in het bloed en dat moet er uit. De bovengemelde planten verdrijven dit op verbazende wijze.

45.Geslachtszwakte

Hier nog een oorzaak van vele ongelukkige huwelijken. Echtscheidingen, onenigheid, enz. Hetzelfde geldt hier als voor kinderloosheid. Koud water, enz., als beschreven, maar de planten zijn anders.

De beste plant die ik weet is damiana (turnera aphrosidiaca) als thee gedronken. Ook mag er met veel voordeel bijgenomen worden: kolanootschors en bolderiaanwortel. Zelfs kinaschors.

46.Bloedarmoede

Vele kinderen lijden er aan, en vooral jonge meisjes. De ijzerplant is de beste, pittelwortel genaamd. Alle groene groenten kweken bloed; ook kalfslever, zo rauw mogelijk, ofwel in de pan even gewarmd, doet hier ook mirakelen.

47.Hoge bloeddruk

Dit kenmerkt zich best door suizingen in de oren, slapende vingers en draainissen bij het marcheren, daarom best tweemaal per jaar naar de dokter gaan; liefst in de lente bij het botten der bomen en in de herfst bij het afvallen der bladeren. De beste planten zijn: marentak en hamamelis.

INHOUD	
Editoriaal	3
Eugeen Van Genechten	4
De costuimen van Waelhem	8
John McCrea- In Flanders Fields	10
F.Van der Auweraer - den Bokser	13
Kookboekje uit WO I	14
Mijmeringen	16
Ult grootmoeders tijd	19